

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วาทวิทยาแนวเรื่องเล่าในเพลงประกอบภาพยนตร์ไทย” งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) นั่นคือ การวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงประกอบภาพยนตร์ เพื่อศึกษาถึงแนวการเล่าเรื่องในเพลงประกอบภาพยนตร์ ด้วยวิธีการเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารประเภทต่างๆ โดยเลือกวิเคราะห์เพลงประกอบภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยมจากรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ (รางวัลสุพรรณหงส์) รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้สร้างสรรค์เพลง เพื่อให้ทราบถึงวิธีการสร้างสรรค์ และ จุดมุ่งหมายในแต่อย่างแท้จริง โดยในบทนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึงระเบียบวิธีการวิจัยของงานวิจัยในครั้งนี้อย่างต่อไปนี้

รูปแบบงานวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) และการสัมภาษณ์ผู้สร้างสรรค์เพลงเพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้นอีกด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ประเภทเอกสาร

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยชิ้นนี้ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ เอกสาร และหนังสือพิมพ์ต่างๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ โดยทำการเก็บเฉพาะข้อมูลที่ประกาศผลรางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยมของรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ (รางวัลสุพรรณหงส์) และเพลงประกอบภาพยนตร์ รวมทั้งวีดีโอเทป วีซีดีและดีวีดีภาพยนตร์ และเพลงประกอบภาพยนตร์ที่ได้รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยมของรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ (รางวัลสุพรรณหงส์)

2. ประเภทบุคคล

1. ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญและมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์เพลง อัน ได้แก่
 - 1.1 นักแต่งเพลงอาชีพ ทั้งผู้แต่งคำร้อง และทำนอง หรือผู้ที่แต่งทั้งคำร้องและทำนอง
 - 1.2 อาจารย์ผู้มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านดนตรี
 - 1.3 ผู้บริหารงานการคัดเลือกบทเพลงของค่ายเพลง

โดยผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ในส่วนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำวิพากษ์ในลักษณะต่างๆ ของเพลง ประกอบภาพยนตร์ตามกรอบแนวคิดทวิพาทิกซ์แนวเรื่องเล่าของวาทศาสตร์ โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ในส่วนต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ทางทฤษฎีที่วางไว้ เพื่อให้เกิดผลการทำวาทวิพากษ์ที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งแบ่งเป็นส่วนสำคัญได้ 4 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. การวิเคราะห์สาระเนื้อหาของการเล่าเรื่อง (Analysis of substance of the narrative)
2. การวิเคราะห์รูปแบบของการเล่าเรื่อง (Analysis of the form of the narrative) โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ที่เหมือนกัน แต่ต่างรูปแบบ ดังนี้

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจะมุ่งวิเคราะห์ในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาสาร โดยจะไม่วิเคราะห์ในส่วนของผู้ฟัง (Audience) ดังนั้นในส่วนการวิจัยในบทถัดไป จึงจะวิเคราะห์สาระเนื้อหาของการเล่าเรื่อง และรูปแบบของการเล่าเรื่อง อันได้แก่การวิเคราะห์

- เหตุการณ์ (Events)
- ตัวละคร (Characters)

- ฉาก (Setting)
- ความสัมพันธ์เชิงเวลา (Temporal Relations)
- ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relations)
- แก่นของเรื่อง (Theme)
- ผู้เล่าเรื่อง (Narrator)

3. การประเมิน (Evaluation of The Narrative)

- เกณฑ์ประเมินสาระเนื้อหา (Criteria for the assessing of narrative substance)
- เกณฑ์การประเมินรูปแบบ (Criteria for the assessing of narrative form)

4. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีประสบการณ์ และความรู้เกี่ยวกับเพลงประกอบภาพยนตร์ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์กับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงต้น เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการอภิปรายผลการวิจัยในส่วนต่อไป

รายชื่อภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ (รางวัลสุพรรณหงส์)
สาขารางวัลเพลงนำยอดเยี่ยมประจำปี ระหว่างปี 2534-2549

ครั้งที่ 1 ประจำปี 2534 วันที่ 25 มกราคม 2535
รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง เวลาในขวดแก้ว
คำร้อง ทำนอง และเรียบเรียง วงบัตเตอร์ฟลาย
จากภาพยนตร์เรื่อง เวลาในขวดแก้ว

ครั้งที่ 2 ประจำปี 2535 วันที่ 4 เมษายน 2536
รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง อนึ่งคิดถึงพอสังเขป
เนื้อร้อง ทำนอง ศุ บุญเลี้ยง เรียบเรียง จรัล มโนเพ็ชร และดำรง ธรรมพิทักษ์
จากภาพยนตร์เรื่อง อนึ่งคิดถึงพอสังเขป

ครั้งที่ 3 ประจำปี 2536 วันที่ 4 เมษายน 2537
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง สาละวิน
 เนื้อร้อง ทำนอง และเรียบเรียง พิเศษ สังข์สุวรรณ
 จากภาพยนตร์เรื่อง มือปืน 2 สาละวิน

ครั้งที่ 4 ประจำปี 2537 วันที่ 4 เมษายน 2538
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง เพื่อนแท้
 เนื้อร้อง ทำนอง และเรียบเรียง จำรัส เศวตวรภรณ์
 จากภาพยนตร์เรื่อง ม.6/2 ห้องครูวารี

ครั้งที่ 5 ประจำปี 2538 วันที่ 4 เมษายน 2539
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง เกิดอีกทีต้องมีเธอ
 เนื้อร้อง ทำนอง และเรียบเรียง สุทธิพงษ์ วัฒนจัง และสุรพันธุ์ จำลองกุล
 จากภาพยนตร์เรื่อง เกิดอีกทีต้องมีเธอ

ครั้งที่ 6 ประจำปี 2539 วันที่ 4 เมษายน 2540
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง แอบรัก
 คำร้อง อนันต์ เทียนธรรมจักร์ ทำนอง ทรงศักดิ์ ยอดทองเลิศ
 เรียบเรียง สร้างศิลป์ เรื่องศรี
 จากภาพยนตร์เรื่อง เจนนี่ กลางวันครบ กลางคืนคะ

ครั้งที่ 7 ประจำปี 2540 วันที่ 4 เมษายน 2541
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง จักรยานสีแดง
 คำร้อง ทำนอง และเรียบเรียง เสกสรรค์ สุขพิมาย
 จากภาพยนตร์เรื่อง จักรยานสีแดง

ครั้งที่ 8 ประจำปี 2541 วันที่ 4 เมษายน 2542
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง แค่เธอรักฉัน
 เนื้อร้อง คราม อมฤต ทำนองและเรียบเรียง สุวิรัชย์ สุทธิรัตน์
 จากภาพยนตร์เรื่อง รัก-ออกแบบไม่ได้ O-negative

ครั้งที่ 9 ประจำปี 2542 วันที่ 4 เมษายน 2543
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง จากนี้จนชั่ววันจันทร์
 คำร้องโดย คราม อมฤต ทำนองและเรียบเรียงโดย สราวุธ เลิศปัญญาณุช
 จากภาพยนตร์เรื่อง กำแพง

ครั้งที่ 11 ประจำปี 2544 วันที่ 4 เมษายน 2545
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง นาทีนี้
 ทำนอง คำร้อง เรียบเรียง สิริธนา หงษ์โสภณ และก้องเกียรติ เรือนน้อย
 จากภาพยนตร์เรื่อง สตรีเหล็ก

ครั้งที่ 12 ประจำปี 2545 วันที่ 4 เมษายน 2546
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ นิรันดร
 คำร้อง ทำนอง สบชัย ไกรยูรเสน เรียบเรียง สบชัย ไกรยูรเสน และจักรวาล เสาธงยุติธรรม
 จากภาพยนตร์เรื่อง ตะลุมพุก มหาवादภัยล้างแผ่นดิน

ครั้งที่ 13 ประจำปี 2546 วันที่ 9 มกราคม 2547
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง กุมภาพันธุ์
 คำร้อง สีฟ้า ทำนอง BRUNO BRUGNANO เรียบเรียง อภิไชย เย็นพูนสุข
 จากภาพยนตร์เรื่อง กุมภาพันธุ์

ครั้งที่ 14 ประจำปี 2547 วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2548
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง ไม่มี...ใช่ไหม
 เนื้อร้อง ชายชาติ พงษ์ประภาพันธุ์ และณรงค์ฤทธิ์ สุพรรณเภสัช
 ทำนอง และเรียบเรียง ชายชาติ พงษ์ประภาพันธุ์
 จากภาพยนตร์เรื่อง เดอะ เลตเตอร์ จดหมายรัก

ครั้งที่ 15 ประจำปี 2548 วันที่ 4 มกราคม 2549
 รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง หนึ่งในดวงใจพ่อ
 เนื้อร้อง ทำนอง และเรียบเรียง แสนแสบ
 จากภาพยนตร์เรื่อง เอ้อเหวอ

ครั้งที่ 16 ประจำปี 2549 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2550
รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ เพลง เขียนถึงคนบนฟ้า
คำร้องและทำนอง สุทธิพงษ์ สมบัติจินดา เรียบเรียง ศรินทร์ คุ้มรักษ์
จากภาพยนตร์เรื่อง โคตรรักเอ็งเลย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. เครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์บุคคล
2. วีดีโอเทป วีซีดีภาพยนตร์ ดีวีดีภาพยนตร์ และซีดีเพลงประกอบภาพยนตร์